Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Нема нічого небезпечнішого, ніж підступний ворог, але немає нічого отрутнішого від удаваного друга.

Григорій СКОВОРОДА

42 (562)
8 жовтня
2015 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ “Ідея Банк” МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

«ПРОСВІТА»: ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

ЖИТТЯ ВИМАГАЄ ДІЙ

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРАВЛІННЯ ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА, НА ЯКОМУ РОЗГЛЯНУТО РЯД ВАЖЛИВИХ І АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ.

Голова ОО ВУТ «Просвіта» **Степан Волковецький** доповів про участь просвітян області у місцевих виборах. Він наголосив, що «Просвіта» підтримує усі національно-демократичні сили, які йдуть на вибори, і кандидатів від них. А насамперед просвітян, які у разі обрання мають завдання відстоювати в органах місцевого самоврядування інтереси громад, реґіону, краю та України.

Повідомлю, що кандидатами до обласної ради йдуть: **від ВО «Батьківщина» – Євгенія Бардяк,** голова «Молодої Просвіти» області; **Степан Волковецький,** голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка; **Дмитро Захарук,** заступник голови ОО ВУТ «Просвіта»; **від партії «Воля» – Василь Глаголюк,** голова Коломийського РМО «Просвіта»; **Михайло Січка,** заступник, відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта»; **Марія Пахолок,** членкиня науково-просвітницького товариства «Світовид», голова товариства «Гопак»; **від ВО «Свобода» – Оксана Тебешевська,** заступник голови Калуського РМО «Просвіта»; **від партії НРУ – Богдан Березицький,** голова Надвірнянського РО «Просвіта»; **Богдан Борович,** член Правління обласного об’єднання, голова Всеукраїнського Братства ОУН–УПА; **Марія Солодчук,** редактор радіо «Дзвони». А на посади голів міст ідуть: Бурштин – **Віталій Грицюк,** голова Галицького РО і «Молодої Просвіти»; Болехів – **Богдан Мельник,** голова МО «Просвіта», Яремче – **Дмитро Яворський,** голова МО «Просвіта». А ще просвітяни йдуть на вибори депутатів сільських, селищних, міських і районних рад. Тому важливо всім просвітянським осередкам усіляко підтримати своїх колеґ, донести до виборів їхні патріотично-громадянську позицію, відданість національній ідеї й інтересам своїх громад. Тим більше, що «Просвіта» не має такого потужного фінансового й інформаційного ресурсу, як десятки інших структур, представники яких ідуть на вибори, засипаючи виборців безліччю аґітаційних матеріалів, газет, біґбордів.

Вирішили усім осередкам і структурам усіляко сприяти просвітянам, які кандидують у депутати органів місцевого самоврядування.

На засіданні розглянули питання «Про участь в Установчому з’їзді «Рух України в НАТО». Доповідав один із делеґатів – **Дмитро Захарук.** Він нагадав, що участь у з’їзді взяли також голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький, голова ради профспілок області Ігор Басюк, активістка Тетяна Білецька. Активним учасником цього руху є «Просвіта», адже всі маємо зрозуміти, що протистояти імперській Росії українці можуть лише разом з усіма європейцями, наголосив доповідач. Але НАТО – це не лише військово-політична структура, а й цивілізаційна. Щоб вступити до неї, потрібно осягнути певні європейські стандарти – матеріальні, соціальні, політичні, економічні, духовні. Отож – рух в НАТО – це рух до чогось, а не проти когось. Йшлося про збір підписів на підтримку проведення референдуму «За народною ініціативою» і представлення його результатів владі, яка змушена буде діяти, як того вимагає народ.

Вирішили всіляко спрямовувати діяльність усіх осередків на підтримку руху України в НАТО, взяти найактивнішу участь у зборі підписів. Цю ідею мають пропаґувати кандидати в депутати рад усіх рівнів...

Голова ОО ВУТ «Просвіта» **Степан Волковецький** доповів також про ситуацію з ремонтом актового залу НД «Просвіта». Він нагадав, що фактично за кошти благодійників і меценатів, а також зібраних на ярмарках, відремонтовано хол, коридори НД, реконструйовано систему опалення приміщень, яка була дуже затратна, замінено вікна на енерґозберігаючі. На черзі – капітальний ремонт актового залу, на що, за проектною документацією, потрібно до мільйона гривень. Звісно, бюджет такі кошти одноразово не виділить. Отож ремонт буде проводитись частинами, спочатку утеплимо стелю, згодом ремонтні роботи почнуться у залі. Усе це розтягнеться в часі, але іншого виходу немає...

На засіданні **затверджено** випуск вищої нагороди ОО «Просвіта» – просвітянської медалі, якою будуть удостоювати найкращих активістів. **Підтримано** пропозиції і подання про представлення на державну нагороду – голову Надвірнянського РО «Просвіта» Богдана Березицького, а також на медаль ВУТ «Просвіта» «Будівничий України» – голову первинного осередку, доцента і заступника завкафедри мовознавства Івано-Франківського національного медуніверситету Марію Гуцол, голову Калуського РМО ВУТ «Просвіта» Ігоря Котика, ветерана «Просвіти», директора Рожнятівської Центральної бібліотечної системи Марії Рибчак.

Розглянуто також поточні питання життя і діяльності ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

Богдан ВІВЧАР

ЗВЕРНЕННЯ

ПІДТРИМАЙ СВОЇХ

ШАНОВНІ КРАЯНИ!

Правління Івано-Франківського обласного об’єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка закликає підтримати на місцевих виборах 25 жовтня 2015 р. активістів-просвітян, які висунуті кандидатами до місцевих органів влади від національно-демократичних політичних сил.

До обласної ради:

від ВО «Батьківщина» – Бардяк Євгенія Мар’янівна – округ № 46 (Рожнятівський район),

Волковецький Степан Васильович – округ № 14 (м. Долина),

Захарук Дмитро Васильович – округ № 71 (м. Івано-Франківськ);

від ВО «Свобода» – Тебешевська Оксана Степанівна – округ № 21 (Калуський район);

від Народного руху України– Березицький Богдан Адамович – округ № 33 (м. Надвірна),

Борович Богдан Карлович – округ № 66 (м. Івано-Франківськ),

Войтків Галина Володимирівна – округ № 20 (Калуський район),

Лучицький Роман Мирославович – округ № 64 (м. Івано-Франківськ),

Солодчук Марія Василівна – округ № 75 (м. Івано-Франківськ);

від партії «Воля» – Глаголюк Василь Петрович – округ № 81 (м. Коломия),

Пахолок Марія Любомирівна – округ № 64 (м. Івано-Франківськ),

Січка Михайло Ярославович – округ №74 (м. Івано-Франківськ).

Кандидати на міського голову:

м. Болехів – Мельник Богдан Михайлович;

м. Бурштин – Грицюк Віталій Володимирович;

м. Яремче – Яворський Дмитро Васильович.

МОЛОДІ ОБЛИЧЧЯ «ПРОСВІТИ»

ЄВГЕНІЯ БАРДЯК

Голова Івано-Франківської обласної організації «Молода Просвіта» з 2010 року. За фахом – лікар, працює викладачем у Івано-Франківському національному медичному університеті. Кандидат медичних наук. Учасниця багатьох наукових медичних конференцій як в Україні, так і за кордоном. Володарка гранту Президента України для обдарованої молоді в 2012 році. Доповідачка на конференції ОБСЄ у Варшаві у 2015 році.

За час її головування командою організації було здійснено понад двадцять проектів, серед яких «Навчання голів дільничних виборчих комісій області на місцевих виборах 2010 року», «Інформування пацієнтів області про їхні права», «Проведення заходів, спрямованих на покращення екологічної ситуації у сільській місцевості», «Організація недільної школи для мешканців села Небилів та навколишніх сіл Рожнятівського району», «Розвиток зеленого туризму у сільській місцевості краю» тощо.

Пріоритетним завданням для «Молодої Просвіти» є відродження сільських будинків культури з метою гуртування громади для покращення комунікації та взаємодії. «Такі центри громадської активності – це перший крок до розвитку села, формування проґресивної команди місцевих активістів, які у подальшому можуть працювати над спільними ідеями створення привабливості краю», – переконана керівник організації.

Виховання сина Ореста, не заважає пані Бардяк вести перемовини про приїзд на стажування волонтера зі Сполучених Штатів Америки, який допомагатиме сільській молоді знайти себе у професії, особистому, суспільному житті й мотивуватиме місцеву молодь залишатися у своєму селі, аби розвивати його.

Одним із основних напрямків роботи організації є впровадження просвітянської традиції серед молоді, зокрема популяризація української та світової кінодокументалістики. Щоосені у селах і містах області проходять покази найкращих фільмів, обговорення їх з аудиторією. Також через різноманітні заходи відбувається поширення знань про права людини як найвищої цінності. Євгенія брала участь у понад десяти навчальних семінарах з вивчення цієї проблематики і з радістю ділиться отриманими знаннями з оточуючими.

Життєве кредо просвітянки: «Наш добробут – у наших руках. Перемагай щодня!»

ВІТАЛІЙ ГРИЦЮК

Народився 14.06.1984 р. в м. Бурштин. Закінчив Дяківсько-катехитичну академію ім. Г. Хомишина, студент Теологічного інституту ім. Св. Й. Більчевського. Голова Галицького РО «Просвіта» та Бурштинської «Молодої Просвіти».

«Коли я вступила в «Молоду Просвіту», приблизно чотири роки тому, найперше, що привернуло мою увагу і здивувало, це було почуття обов’язку нашого голови Віталія Грицюка. Весь час тільки і чула від нього: «Ми повинні провести акцію на захист української мови», або «Нам треба організувати прибирання парку». Весь час оте «ми повинні» або «треба». Якось запитала жартома: «Кому ми стільки винні?». – «Як кому, – відповідає Віталій, – самим собі, а хто крім нас?». Ось так для мене «Молода Просвіта» перейшла з категорії хобі в справжню роботу.

Чого тільки не пережили, яких акцій не провели, яких заходів тільки не організовували за ці чотири роки. Було все: концерти української пісні, українські дискотеки, театральна постановка «Опільське весілля», літературні вечори, гаївки, розписи писанок, відвідини реабілітаційних центрів, акції та форуми захисту української мови, розважальні акції та квести для дітей у День Незалежності, вертепи, збори коштів для дитячих будинків, потім – на АТО.

Дуже часто ми стикалися з різними перепонами, інколи бракувало людей, інколи часу, можливостей, але ентузіазм, енерґія та відповідальність нашого Віталія заповнювали всі прогалини. Працювати з ним для мене було настільки легко, що працювати хотілося!

За що ще б хотілось подякувати Віталію, це за організацію християнських прощ. Релігія та Церква мають особливе значення для просвітян саме завдяки йому. Ще з самого початку він налаштував просвітян те, що завжди треба триматися Бога і що з Його допомогою не буде нічого неможливого.

А табори! Ніколи не забуду наші походи в гори. Я довго не піддавалась на вмовляння Віталія взяти в цьому участь, завжди посилалась на слабке здоров’я. Проте цього року здалась. І хочу подякувати Віталію за підтримку, за віру в ближніх.

Коли на Майдані почалась Революція гідності, звичайно, що Віталій не міг стояти осторонь, поїхав до Києва разом із просвітянами. Пам’ятаю, як всі тоді почали розводити паніку, жалітися, скиглити, тільки не Віталій. Розмова з ним заспокоювала, давала розуміння, що потрібно молитися, боротися і вірити.

Бо хто крім нас?»

Такої думки про кандидата в мери Буршина Віталія Грицюка молода просвітянка Марія Петрів.

(Чит. 3 стор.)

КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОЛОВНЕ – УТВЕРДИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

Відбулася звітно-виборна конференція обласного відділення ветеранів ВОВ

На сьогодні вона налічує близько шістдесяти тисяч осіб. Всі люди поважного віку знаходять себе в цій громадській організації, стараються допомогти собі й таким, як вони самі. Здебільшого це вчителі, медпрацівники, інженерно-технічні працівники, представники сфери культури. Вони турбуються про підвищення життєвого рівня, поліпшення побутового та медичного обслуговування членів громадської організації, а також сімей, що втратили годувальника.

Цього року після багатьох звернень до представників влади вперше на державному рівні на Покрову буде відзначатися День захисника України. До речі, в обласному центрі в цей день відбудеться форум захисників України. У святковому марші візьмуть участь представники всієї України. Про це повідомив, член секретаріату обласного відділення ВОВ, голова ОО СОУ І. Лазор.

В області розроблено концепцію національно-патріотичного виховання молоді. До цієї роботи залучені ветерани. Чимало з них пройшли нелегкий шлях і переживають сьогодні за справи в державі, щоб не повторилися страшні події недавніх часів. Як, наприклад, коли в Єзуполі віднайшли поховання перших 225 жертв НКВД за сприяння Всеукраїнського Братства ОУН–УПА, про що говорив у своєму виступі його голова Б. Борович.

Долинське об'єднання ветеранів очолює колишній афґанець Я. Парипа. Йому вдалося вперше в області зібрати всіх ветеранів Другої світової війни і теперішніх в одну організацію.

Надвірнянського голову ветеранської організації Б. Комарянського турбує те, що в місті відкрито комунальну аптеку, а ціни тут вищі, ніж у приватних. Кажуть, що громадськість має вести боротьбу з такими махінаціями. Але як, хто допустить?

Голова з Тлумача В. Ясенчук наполягав, що потрібно багато працювати, піднімати свідомість людей. Написав книжку, як захищали Україну, але її випуск гальмується. А ветеран М. Кардащук наголосив на важливості роботи з молоддю. Р. Салига закликав ветеранів не піддаватися на всілякі підкупи на виборах, брати участь у подоланні корупції. Він переконував, що тільки НАТО може захистити Україну від ворога. Достукатися до молоді можна через ЗМІ, – вважає голова Коломийських ветеранів, журналіст за фахом Б. Мельничук. Більше треба пропаґувати наші завдання, проблеми, через Всеукраїнський ветеранський альманах «Заповіт батьків». Варто подбати, щоб він доходив на місця. Член ветеранської організації В. Касіянчук працює з молоддю у своєму виші. Його непокоїть, що при опитуванні 80 відсотків студентів висловили бажання виїжджати за кордон. Необхідно всі зусилля скерувати на створення робочих місць у себе вдома, налагоджувати виробництво готувати фахівців робітничих професій.

На звітно-виборну конференцію були запрошені й виступили: міський голова В. Анушкевичус, голова профспілок області І. Басюк, голова Червоного Хреста В. Старченко, голова Союзу чорнобильців А. Кайдаш.

Голова Майдану імені небесної сотні І. Іваночко вніс пропозицію, аби питання вступу України в НАТО винести на референдум. За підтримкою звернутися до конґресу США, парламенту Великобританії…

Головою обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів знову обрано Василя Сав'юка.

Михайлина БОДНАР,
заступник голови Івано-Франківського ОВ ВОВ

ПИТАННЯ РУБА

ХТОСЬ ВОЮЄ, ХТОСЬ ЖИРУЄ...

В Україні нині два ворога: Росія та корупція. І дві війни. З цими ж ворогами. Одна війна більш успішна, друга... Очевидність неуспішності – на поверхні. На Донбасі більш-менш затишно. На фронті боротьби з корупцією та сама тиша й благодать.

Не мені судити, чому так відбувається, але постає запитання: чому так має бути?

В той час, коли країна напружена через воєнні дії в АТОшній війні, коли гинуть люди, коли волонтери зайняті допомогою (та, власне, весь свідомий нарід волонтерить, віддає свою копійку на армію), хтось тишком бере хабарі. Тобто, торгує посадами, вигодами, роботою тощо. І все це так підленько, з байдужими продажними душами.

Так, ніби не було Майдану і його святих жертв. Нема війни, нема скалічених вояків, а також цивільного населення.

І при цьому так солідно й поважно, зі святенницьким виразом обличчя ходять до храму Божого, вдають із себе благочинних християн. Насправді підриваючи його засадничі уявлення про любов, добро і милосердя. Та й далі грішать без докору совісті, лукавлять і лицемірять, прикриваючись тогою смиренності й невинності. Такі всі пристойні й респектабельні з фіґою у кишені суспільству. І всі патріоти, і, як писав Тарас Шевченко, «…отечество так люблять». Люблять, але через власну кишеню й вигоду.

А найкращі тим часом воюють з ворогом, щоб у них в тилу вся ця корумпована рать нажиралась, процвітала і загнивала душею, чинила беззаконня і все їй сходило з рук.

І під українським небом зависає Шевченкове німотне запитання: чи буде суд?

Буде? Коли?..

Василь БАБІЙ

ЮВІЛЕЇ

КАЛУСЬКОМУ СУМу – 25 РОКІВ

МИНАЄ 25 РОКІВ, ЯК У КАЛУШІ ВІДБУЛИСЯ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ СПІЛКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ (СНУМ). ВОНИ ЗАПОЧАТКУВАЛИ НОВУ МОЛОДІЖНУ ГРОМАДСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ, ЯКА СТАЛА ВИБУДОВУВАТИ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ЗАСАДАХ ХРИСТИЯНСТВА ТА УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ. НИНІ МИ ЗНАЄМО ЦЮ ОРГАНІЗАЦІЮ ЯК КАЛУСЬКУ СУМ (СПІЛКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ).

Спілка української молоді в Україні – це Всеукраїнська молодіжна громадська організація, метою діяльності якої є виховання членства на ідеалістичних, християнських засадах у дусі патріотизму, готовності працювати для добра українського народу й утвердження його державності. Так записано в статуті організації, яка є однією з небагатьох «найстаріших» організацій із числа майже всіх відомих нам політичних і громадських об'єднань, рухів і спілок, які офіційно діють в Україні.

ОСЬ ТАКА ІСТОРІЯ…

Власне, перша організаційна зустріч у справі творення підпільної організації молоді відбулася наприкінці травня 1925 року в Києві, коли після різних розмов із Сергієм Єфремовим і Володимиром Дурдуківським Микола Павлушков, 21-літній студент, вибрав назву та програму нової організації – Спілка української молоді. Тоді було постановлено, що СУМ буде широкою підпільною організацією. Вона мала на меті об'єднати всіх молодих українців, які визнають за потребу конечність існування самостійної України та бажають і готові боротися за цю ідею.

Навесні 1929 року, коли по всій Україні почалися масові арешти і вбивства людей, яких підозрювали в антибільшовицькій діяльності, було заарештовано й основоположників СУМу – Павлушкова, Єфремова й Матушевського. З 9 березня по 19 квітня 1930 року в Харкові відбувся відкритий судовий процес над 45 членами СВУ (Спілка визволення України) і СУМ. Микола Павлушков був засуджений на смерть, але смертну кару замінили на сувору ізоляцію в північній Росії, на острові Соловки, де він зазнав тортур і 1937 року був розстріляний.

Уже після закінчення Другої світової війни, коли поза межами України з різних причин опинилися тисячі молодих українських людей, а сама Україна застогнала під чоботом більшовицького окупанта, СУМ у швидкому часі поширився в Німеччині, Австрії та Бельґії. Згодом перші осередки були створені на Американській землі, в Англії та Франції. Частини організації поширилися на багатьох континентах світу: в Європі, Південній і Північній Америці, Австралії, а згодом повернулися й до свого місця заснування – в Україну.

І СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні СУМ – це багатотисячне членство, яке діє не лише в Україні, але й в українській діаспорі Австралії, Арґентини, Бельґії, Великобританії, Франції, Німеччини і США. Вже 90 років від часу заснування, 69 років після відновлення спілки в діаспорі та 26 років з часу відродження в Україні, організація працює для того, щоб молоді українці з різних країн могли спілкуватися між собою, допомагати одне одному в духовній, розумовій, соціальній, культурній, освітній і фізичній сферах.

Гасло СУМу – «Бог і Україна» – символізує виховні ідеали організації. Усвідомлення цих високих ідеалів дає підставу для ідеалістичного світогляду, що всі вартості вимірює в площині правди, добра і краси. Ідеал українця – члена Спілки – усвідомити ідеї Бога, нації, держави, пізнати себе як індивідуальність, розкрити свої таланти і творчі сили, щоб розвинути їх і ними включити себе у цілісний розвиток української нації та світової спільноти.

В Калуші Спілку незалежної української молоді (СНУМ) було створено з ініціативою члена Української гельсінкської спілки Михайла Качанюка та чотирьох молодих хлопців – Тараса Нечая, Андрія Братасюка, Юрка Соколовського та Володимира Сороки. Вже незабаром молодих юнаків і дівчат навколо ідеї творення молодіжної організації зібралося понад 25 осіб. Згодом до неї примкнуло ще більше молоді. 25 серпня 1990 року в місті відбулися Установчі збори Калуської СНУМ. Першим головою організації обрали Володимира Стегуру.

Калуська спілка стала активною складовою Всеукраїнської молодіжної організації СНУМ, яку наприкінці 1991 року було перейменовано на Спілку української молоді (СУМ). Уже більше двох десятиліть Калуська СУМ є однією з найдієвіших і найбільших сумівських організацій в Україні, яка успішно займається вихованням дітей і молоді в дусі християнства й любові до України. Впродовж 25-ти років діяльності спілку свого часу очолювали Володимир Стегура (перший голова), Роман Король, Петро Кузів, Володимир Климентій, Ігор Шпитальний, Сергій Федорів, Юрій Іляш. Нині діючим головою Калуської СУМ є Сергій Федорів. Спілка за час існування належно виховала в своїх лавах сотні молодих хлопців і дівчат і сміливо дивиться в майбутнє, бо несе в собі незнищенну та святу ідею Бога й України.

Калуські сумівці проводять різноманітні цікаві заходи, читають і обговорюють книжки, газетні публікації, в тому числі подаровані місцевою «Просвітою». У спілці хлопці й дівчата знаходять нових друзів, ба навіть свої половинки. Скажімо, з калуських сумівців народилися щасливі сім'ї Алли Савчук і Володимира Климентія, Христини Соломчак і Василя Ільницького, Марії Чорній і Василя Петренія, Ольги Тисяк та Ігоря Шпитального, Лідії Тисяк і Юрія Іляша, Мар'яни Кушлик (до речі, вона – голова осередку «Просвіти» школи № 1) і Андрія Проця, Олександри Вітер і Олександра Завирухи та ін.

Неабияку роль у зміцненні Калуського СУМу відіграв Володимир Климентій, який нині очолює Координаційну раду політичних партій і громадських організацій Калущини. Попри виховну працю з дітьми та молоддю й активну суспільну позицію калуські сумівці плідно працюють і на культурницькій ниві – члени організації зорганізувалися у вокально-інструментальний ансамбль «Передзвін», що діє при ПК «Мінерал» під керівництвом Галини Мисюри і який цьогоріч здобув звання «народний». Пісні у виконанні цього колективу зміцнюють патріотизм українців і поглиблюють любов до народної творчості.

Нещодавно «Передзвін» виступав на Черкащині, в Холоднім Яру, на фестивалі патріотичної пісні (в складі Ольги Білецької, Миколи Денисюка, Володимира й Івanни (донька) Климентій, Тетяни Кочубинської, Галини Мисюри та її доньки Ірини, Михайла Стасіва, Ігоря Шпитального, а також Алли Климентій та Богдана Білецького, які всіляко допомагають колективу у виступах).

Ігор КОТИК,
голова Калуського об'єднання «Просвіти»

ВАРТО УВАГИ

ДВА ПІДВИЩЕННЯ НА ОДНУ ПЕНСІЮ

Наші краяни у жовтні отримають підвищені пенсії разом із доплатою за вересень у свій день виплати, починаючи з 4 числа, як і передбачено чинним законодавством. Про це повідомив начальник головного управління Пенсійного фонду **Анатолій Назаров.**

Виплати будуть приведені у відповідність до Закону України від 17.09.2015 № 704-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік». Для тієї категорії осіб, які мають повний стаж роботи і втратили працездатність, із 1 вересня ц. р. мінімальна пенсія зросла до 1074 грн. Саме для них розміри виплат збільшилися на 13 відсотків. Таким чином, розмір найменшої пенсії зріс на 125 грн., а в жовтні до 949 грн. доплата, природно, становитиме 250 грн. (за вересень і жовтень).

Буде проведено перерахунок складових пенсійної виплати, які визначаються від цього розміру. Крім мінімальної пенсії за віком, військових пенсіонерів та членів їхніх сімей, перерахунку також підлягають доплата за понаднормовий стаж, виплати інвалідам війни та учасникам бойових дій, інвалідам ЧАЕС, шахтарям, пенсії за особливі заслуги перед Україною, ветеранам війни, жертвам нацистських переслідувань, надбавка донорам та державна соціальна допомога на догляд інвалідам війни.

Виплати будуть профінансовані з Державного бюджету. Оскільки Кабінет Міністрів України не вніс змін до своїх же постанов, виплати для дітей війни, додаткові пенсії чорнобильцям залишаться на тому ж рівні, що й у серпні.

На виплату пенсій в області додатково знадобиться більше 40 млн. грн. щомісячно.

Перерахунок не потребує уточнень від громадян, а отже, й звертатися до органів Фонду не потрібно (крім випадків повідомлення про працевлаштування чи звільнення з роботи). Пенсійний фонд області уже проводить перерахунок пенсійних виплат в автоматизованому режимі.

З листопада пенсії виплачуватимуться у новому перерахованому розмірі.

Володимир КРИВОРУЧКО

ВИБОРИ-2015

МОЛОДІ ОБЛИЧЧЯ «ПРОСВІТИ»

МИХАЙЛО СІЧКА

Народився в селі Витвиця Долинського району 24 червня 1985 р. В 2002 р. з медаллю закінчив Витвицьку ЗОШ, в 2007 р. – фізико-технічний факультет Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Кандидат фізико-математичних наук.

Активно займається громадською діяльністю. Член «Просвіти» з 2010 р. В 2014 році обраний заступником голови та відповідальним секретарем Івано-Франківського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Є організатором багатьох заходів на культурно-просвітницьку, політичну тематику – концертів, круглих столів, презентацій, конкурсів, які практично щодня проводяться в НД «Просвіта» і в районах. Учасник багатьох міжнародних проектів, семінарів, форумів, зокрема брав участь у проектах «Співпраця місцевої влади і НДО – просування польської моделі демократії в Україні», «Доступ молоді до соціальних прав і переходу до самостійності», у форумі країн Східного партнерства «Майстерня майбутнього», у «Стратегічній сесії Івано-Франківщини»... Нагороджений сертифікатами й грамотами від міністерства молоді і спорту, Молодіжної ради Європи, Гельсінкської спілки з прав людини...

Займається благодійною діяльністю. Так, з його ініціативи була проведена масштабна благодійно-просвітницька акція «Твори добро і готуйся до Великодня», в рамках якої було зібрано значні кошти для онкохворих дітей. Також започаткував співпрацю «Просвіти» з американськими гуманітарними місіями, завдяки якій вдалося організувати численні благодійні акції для допомоги малозабезпеченим людям. У цей нелегкий для країни час активно допомагає переселенцям зі східних областей та Криму. Значні зусилля спрямовує на популяризацію української книжки. Допоміг у виданні багатьох книжок місцевих авторів.

Займає активну життєву і політичну позиції. Значні зусилля спрямовує на активізацію громадського руху на теренах Івано-Франківської області.

ПАРТІЇ ПРОНУМЕРУВАЛИ

Івано-Франківська обласна виборча комісія визначила порядкові номери партій у виборчому бюлетені.

15 місцевих осередків політичних партій отримали методом жеребкування порядкові номери у виборчому бюлетені.

5 жовтня Івано-Франківська обласна виборча комісія методом жеребкування визначила номери, під якими місцеві осередки політичних партій будуть записані у виборчому бюлетені на місцевих виборах, що відбудуться 25 жовтня цього року.

Нижче подаємо порядкові номери та назви політичних партій:

1. «УКРОП».
2. БПП «Солідарність».
3. Українська народна партія.
4. «Громадянська позиція».
5. «ВОЛЯ».
6. «Наш край».
7. «Народний контроль».
8. Соціалісти.
9. «Батьківщина».
10. «Самопоміч».
11. Опозиційний блок.
12. Народний рух України.
13. «Свобода».
14. Радикальна партія Олега Ляшка.
15. Українська галицька партія.

ГОЛГОФА

ВАСИЛЬ СТУС: КРІЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК

(Продовження. Поч. у №№ 38–41)

...У жовтні 2000 року я вкотре їздив до Кучино на наукову конференцію з питань тоталітаризму. А також як живий експонат Меморіяльного музею історії політичних репресій і тоталітаризму «Перм-36», який з 1995 до 2014 року діяв у нашому до болю рідному концтаборі й сусідньому суворому. І зустрівся я там зі своїм співкамерником литовцем Балісом Ґаямускасом та його дружиною Іреною Ґаямускене.

Я показав Балісові та Ірені ксеровідбиток рукопису Василя Стуса «З таборового зошита». Пані Ірена сказала:

– Це ж я винесла...

Баліс додав:

– У Мордовії було легше. Відтіля багато хто виносив інформацію. Але вони нас і вивезли з Мордовії тому, що там були канали. У 1980 році, коли нас вивозили з Мордовії на Урал, хтось запитав начальника табору Некрасова, куди нас вивозять. Він відповів: «Вас везуть туди, де ви не будете писати».

Отже, Стус писав і там, де писати вже було злочином. Тим паче такі речі, як «З таборового зошита». Ці 16 клаптів конденсаторного паперу займають у книжці 12 сторінок, але їхня вибухова сила була така потужна, що вразила й самого Василя. Я вважаю, що однією з причин його знищення була поява на Заході цього тексту.

Друга причина – клопотання про висунення його творчості на здобуття Нобелівської премії. Вірші Василя Стуса вже публікувалися іноземними мовами. Світ бачив рівень таланту українського поета не через призму дисидентства, а як видатне мистецьке явище.

У моїх публікаціях 90-их років сказано, що ніби висував творчість Стуса на здобуття Нобелівської премії Генріх Бьолль, лауреат Нобелівської премії 1972 року і президент Міжнародного ПЕН-клубу (1971–1976; він помер 16 липня 1985 року). Г. Бьолль справді знав ціну творчості Василя Стуса, адже його вірші публікувалися й німецькою мовою. Він щонайменше двічі виступав на захист Стуса. Так, 24 грудня 1984 року він разом з німецькими письменниками Зіґфрідом Ленцом і Гансом Вернером Ріхтером надіслав телеграму тодішньому генеральному секретареві ЦК КПРС Костянтину Черненкові про загрозливий стан здоров'я В. Стуса. Відповіді не було. 10 січня 1985 року Г. Бьолль дав інтерв'ю німецькому радіо про В. Стуса. Воно було передруковане в пресі. Але документа про висунення на Нобелівську премію не існує, ніде про нього згадки не виявлено.

Історик і журналіст Вахтанґ Кіпіані у публікації: «Стус і Нобель. Демістифікація міфу» пише: «У газеті "Америка" за 17 грудня 1985 року (зверніть увагу – це вже три місяці, як Стуса немає в живих) подибуємо інформацію, що наприкінці 84-го у Торонто було створено "Міжнародний комітет для осягнення літературної нагороди Нобеля Василеві Стусові в 1986 році"».

До складу комітету увійшли видатні вчені й діячі української діяспори, авторитетні люди з багатьох країн світу. Головою комітету був доктор Ярослав Рудницький. Комітет поширив понад сто листів із проханням послати рекомендаційні листи до Нобелівського комітету, організовував переклади творів Стуса. Але він розраховував на 1986 рік.

Кремлівська ж банда мала тоді доволі клопоту з нобеліянтами Олександром Солженіциним, якого мусила викидати за кордон, та Андрієм Сахаровим, якого з початком афґанської війни депортувала в Ґорький і тримала там під домашнім арештом. У Кремлі знали, що Нобелівська премія, згідно з її статутом, присуджується тільки живим, посмертно вона не присуджується. Кремль не міг допустити, щоб нобелівський лауреат, та ще й українець (а це піднесло б «українську справу» на нечувану висоту), з'явився за ґратами. У 1936 році у схожій ситуації опинився був Адольф Гітлер. Тоді Нобелівську премію присудили німецькому публіцистові Карлові фон Осецькому. Але він сидів у концтаборі. Гітлер розпорядився його звільнити. Але поки прокручувалась бюрократична машина, лауреат помер у неволі.

Василь ОВСІЄНКО,
лауреат премії ім. В. Стуса
(Далі буде)

АНОНС

Івано-Франківське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Івано-Франківське обласне об'єднання ветеранів ВО «Майбутнє Прикарпаття»

Вставай, народе, в святу годину,
Та не для помсти за рідну кров,
Вставай за правду, за Україну
Вставай, народе,
твій час прийшов.
Дмитро ПАВЛИЧКО

ЗАПРОШУЄМО

на урочистості й святковий концерт з нагоди Дня захисника України та українського війська, річниці створення Української Повстанської Армії та Дня українського козацтва.

НД «Просвіта»
11 жовтня, 15.00

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

НЕБЕСНІЙ СОТНІ І ВСІМ ГЕРОЯМ

Днями у місті Блумінґдейл, передмісті Чикаґо, відбулося урочисте відкриття та освячення пам'ятника Небесній сотні й усім Героям, що поклали життя за Україну. Монумент встановили біля української православної церкви Святого Андрія.

На церемонію освячення пам'ятника прибув Святіший патріарх Київський та всієї Руси-України Філарет. Урочисту подію вшанували своєю присутністю генеральний консул України в Чикаґо Лариса Герасько, міністр фінансів України Наталія Яресько, губернатор штату Іллінойс Брюс Раунер та конґресмен Пітер Роскам.

Сенатори Джон Маккейн та Марк Кірк також привітали українську громаду Чикаґо з цією визначною подією. Вони надіслали листи, які були зачитані на церемонії відкриття.

Монумент спорудили за кошти української діаспори. Добрий почин підтримав і сенатор Джон Маккейн.

Це вже другий пам'ятник Небесній сотні. Перший спорудили в Києві у вересні минулого року, на території Національного педагогічного університету імені Драгоманова. А в Івано-Франківську вже діє музей Небесної сотні.

В. Б.

НОВОСІЛЛЯ

«ПРОСВІТА» ЗНОВУ ВІДЧИНИЛА ДВЕРІ

Василь РЕВЧУК: КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ЦЕНТР СЛУЖИТИМЕ ГРОМАДІ

Відкриття й освячення після капітального ремонту будинку «Просвіти» стало кульмінацією урочистих заходів з нагоди Дня мікрорайону «Опришівці», який територіальна громада нещодавно відзначила.

Того дня опришівська громада відзначала ще дві історичні дати – 595-річчя першої писемної згадки про своє село, яке півстоліття тому приєднали до Івано-Франківська, та 175-річчя відкриття місцевої школи. Та основна увага жителів мікрорайону, як уже зазначали, була прикута до будівлі «Просвіти», яка в житті кількох поколінь опришівчан відіграє особливу роль.

Засновниками «Просвіти» в Опришівцях виступили представники громади. 25 березня 1898 року на їхнє клопотання зі Львова надійшов письмовий дозвіл на відкриття читальні «Просвіти». А вже 15 травня читальню відкрили. У ній одразу ж запрацювала бібліотека. Основу книгозбірні тоді становили 35 друкованих видань, подарованих львівською «Просвітою». У міжвоєнний період у «Просвіті» в Опришівцях працювали колектив художньої самодіяльності й драматичний гурток, який, до речі, було визнано найкращим у Станиславівському повіті.

У другій половині 20-их років XX століття хату-читальню перебудували методом народної будови. В радянський період у цьому приміщенні розташовувався Народний дім (теперішня адреса: вулиця Отця І. Блавацького, 1 в обласному центрі). Це одна з небагатьох споруд громадського призначення на території

Василь Ревчук відкриває святкову програму на оновленій сцені «Просвіти»

Прикарпаття, яка збереглася у первісному вигляді.

На жаль, приміщення було в занедбаному стані й упродовж п'ятдесяти років не знало ремонту. А саме п'ятдесят років тому село Опришівці приєднали до Івано-Франківська. Будівля «Просвіти» за цей час зазнала значних руйнувань: протікав дах, не було опалення, стіни замокали, а взимку вкривались інеєм, потребували ремонту підлога й фасад, який мав непривабливий вигляд.

На щастя, депутат міської ради від мікрорайону «Опришівці» Василь Ревчук (фракція ВО «Батьківщина») забив на сполох і разом із громадою поставив перед міською владою вимогу вишукати й виділити кошти на ремонт громадської будівлі. І, врятувавши «Просвіту», подбати про культуру, освіту, історію нації. Але голос громади почули не відразу. В. Ревчуку на сесіях міської ради довелося не раз звертатися з депутатськими запитами й виступати на пленарних засіданнях, шукаючи підтримки колеґ. Ці звернення народного обранця від громади «Опришівців» щодо потреби якнайшвидше відремонтувати будинок публічно, через ЗМІ, підтримав відомий історик, почесний громадянин Івано-Франківська Богдан Гаврилів.

Зрештою, громаду і її представників таки почули й кошти частинами, та все ж почали надходити. Майстри вели ремонт, вкладаючи у цю працю і свій професіоналізм, і часточку власної душі. І ось настала врочиста мить – капітальний ремонт старої будівлі «Просвіти» завершено, благоустрій прилеглої території виконано, а саме приміщення відкрито й освячено в День мікрорайону «Опришівців».

– «Просвіту», яку 117 років тому відкрили наші прадіди, а згодом наші діди спільно власними руками перебудували, врятовано, – розповів голова територіального комітету, депутат Івано-Франківської міської ради Василь Ревчук. – У свої, так би мовити, рідні стіни повернулася філія міської бібліотеки № 8. Культурно-освітній центр і надалі служитиме громаді нашого мікрорайону.

Ольга БОГДАРЄВА,
с. Опришівці Івано-Франківської міськради

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Шановний Ярославе Вакалюк!

Івано-Франківське міське об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка сердечно вітає Вас – члена Правління, щирого українського патріота з ювілеєм – **25-річчям!**

Щиро бажаємо Вам міцного здоров'я, довголіття, Божого благословення, натхнення і поступу в плідній діяльності на благо Української держави, миру, злагоди, сонячних днів, щоденних гараздів та всього найкращого.

Хай Мати Божа покриває Вас своїм омофором, а Господь додає Вам наснаги, щоб не зупинялись Ви на життєвій дорозі й завжди йшли вперед до поставленої мети.

Многая і благая Вам літ, плідної праці собі на честь, а Україні на добро і славу!

З повагою голова МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО, відповідальний секретар Наталія СИНИЦЯ

ДУХОВНЕ

З ЛЮБОВ'Ю ДО ЛЮДЕЙ

Певна частина людей на перше місце ставить свої інтереси, свою вигоду. Це породжує такі гріховні вади, як злість, заздрість, гордість, самозвеличення, непошану до інших.

Починаючи від Ісуса Христа, який приніс у світ нову мораль, нове світобачення і світосприймання, на перше місце ставиться пошана і любов до людей. Значна частина людства зі щирістю сприймає це нове. Ця нова мораль спонукає до нових роздумів.

Так, один німецький вчений пише, якби пересічні люди, які не знали один одного, могли придумати таку мораль, то це було б більше чудо, ніж те, що читаємо у Біблії.

Ісус Христос дав нам дві заповіді: Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всім своїм розумом; Люби ближнього свого, як самого себе. З того часу слово любов стало найбільш поширеним. Воно, напевне, у кожній молитві, у творах багатьох художників, науковців, у повсякденному житті людей.

Наведу уривки з наших щоденних молитов, Євангельських блаженств, думок святих і вірян.

Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій **любові** до краю
Ти нас, Боже, зрости.

О. КОНИСЬКИЙ

Ласки, які уділяє нам Бог, завжди є **любов'ю,** бо з **любові** походять.

Блаженні вбогі...

Ваша лагідність, будучи також **любов'ю** і смиренням, здолає ненависть і гордість, знищивши в душах нікчемного Князя брехні.

Блаженні лагідні...

Чиніть тільки те, завдяки чому заслужите, щоб ваше ім'я було записане в небесній Книзі життя, де все закарбовується зі справедливістю й **любов'ю** Божою.

Блаженні переслідувані...

О Небесний Отче, Отче **любові**, повернися до нас, щоб визволити від зла.

Із молитви до Отця Небесного

Отче, допоможи мені, бо **Любов** – це Твоя Міць.

О Боже, мій Отче, дозволь моїй душі кинутися в Твої **люблячі** обійми.

Ісусе, **люблю** Тебе, спаси мою душу і душі інших людей.

Поверни ся до нас, прийди і зітри всяку негідність, замінюючи її **Любов'ю.**

Мій Спасителю, збільши мою **любов,** зміцни мою віру, збільши мою надію.

Вчини, щоб Твоя **любов** і мир провадили мене й оберігали.

Люблю Тебе, о Маріє, найласкавіша Мати для всіх своїх дітей.

Зібрав ***Богдан СУШЕВСЬКИЙ,*** *просвітянин*

З НАРОДНИХ УСТ

ПІСНЕЮ ПО УКРАЇНОФОБАХ*

Наближаються місцеві вибори. Корупціонери, україно фоби та інші промосковські сили готуються захопити більше місць у місцевих органах влади. Щоб перешкоджати новій Україні стати на ноги.

Іде бій. Бій словом.

Пропоную бійцям цього бою великокаліберну зброю – пісню-пародію на мотив «Пісні про Дорошенка».

Ой, на горі та й дебати йдуть,
А попід горою, попід головною
Шахраї йдуть.
Гей, під горою, гей! Шахраї йдуть.
Попе-, попереду Шахраєнко
Веде своє військо, військо корупційне
Погаленько.
Гей, під горою, гей! Погаленько.
А по-, а позаду пан Аваков,
Що проміняв совість на мільйонів сорок,
Брехуняка.
Гей, під горою, гей! Брехуняка.
Ой, верни-, вернися, пан Аваков!
Візьми свою совість,
віддай наші гроші,
Брехуняко.
Гей, під горою, гей! Брехуняка.
А хто, а хто в лісі, озовися!
Та викрешим вогню, та запалим люльки,
Не журися!
Гей, під горою, гей! Не журися!

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

*Зберігаємо правопис автора

КНИЖНИК

ТАЛАНОВИТА КОЛОМИЙЩИНА

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського відбулася презентація книжки-альбому «Коломийська асоціація мистців (КАМ)». Видання, присвячене 20-річчю діяльності «КАМ», відкриває нову серію «Мистецька Коломия», яку започаткувала Коломийська міська рада і міський відділ культури.

Книжка знайомить з мистецьким минулим Коломиї, що мало потужний вплив на формування сучасного культурного середовища міста загалом і, зокрема, на зародження незалежного творчого громадського об'єднання «КАМ», до якого ввійшли професійні художники, літератори, видавці, актори, науковці, музиканти й краєзнавці. В альбомі подано детальну інформацію про історію заснування та основні мистецькі акції, що дають можливість простежити розвиток цього об'єднання. Більшу частину присвячено біографіям коломийських митців і яскравим світлинам, які демонструють їхні творчі здобутки.

Численним шанувальникам мистецтва, які завітали на презентацію, видання представили Ігор Слюзар, міський голова Коломиї, Уляна Мандрусяк, начальник відділу культури Коломийської міської ради та заступник голови «КАМ», упорядник альбому Катерина Каркадим. Духовно благословили митців та всіх присутніх владика Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ Василій Івасюк та єпископ Коломийський і Косівський УПЦ КП Юліан Гатала.

З чудовим мистецьким виданням митців привітала генеральний директор Національного музею, почесний член «КАМ» Ярослава Ткачук. До слова, перша мистецька акція об'єднання з великим успіхом відбулася ще 1994 року в стінах музею. Відтоді митці неодноразово представляли свою творчість у нашій установі.

Щирі слова вітань линули від голови Коломийської райдержадміністрації Любомира Глушкова та колишніх найвищих посадовців Ігоря Довганюка та Михайла Негрича, які долучалися до організації мистецьких акцій асоціації.

Музичним доповненням заходу став виступ відомого коломийського гітариста Ярослава Шийка.

Оксана ЯСІНСЬКА,
завідувачка науково-освітнього відділу НМНМГіП імені Й. Кобринського

ЖИТТЄВЕ

КУДИ АВТОБУС

Часто ходжу пішки містом і влітку чи на початку осені спостерігаю, як на одній із вулиць завжди в тому самому місці люди чекають завжди того самого автобуса, а чи й двох. З усього видно, що їдуть на відпочинок до моря. Одягнені відповідно, сидять на валізах в очікуванні пригод, піднесено планують відпустку, жваво обговорюють відпочинкові нюанси – хто що взяв із собою, хто що забув, хто що робитиме біля моря, трепетно прощаються з рідними й друзями... А ще бачу, як той самий автобус привозить туристів уже з відпочинку. Картина, звичайно, дещо інша, але дух відпустки і літа, світ, який люди привозять із собою, той самий: наче морський вітерець враз війне в обличчя, і той характерний шепіт прибою чути...

На іншій же вулиці вже другий рік поспіль два автобуси завжди чекають інших пасажирів – зосереджених чоловіків у військовій уніформі й з автоматами за плечима (буває, хочеться спитати хлопців, чи справжня у них зброя – таке все виглядає ефемерне, наче з якогось фільму сюжет). І проводжають їх родичі якось інакше, і вираз облич у всіх не такий, і дух панує зосередженогнітючий, і розмови не ті... Ці автобуси туди – на схід, де війна, яку чомусь заперечують, називаючи АТО. Душа ціпеніє і зіщулюється, коли проходжу повз цих «туристів».

...Сьогодні пізно увечері в супроводі авто із сиренами не їхали – гнали два автобуси. Не з відпочинку – звідти, де спочинку нема. Подумки подякувала: «Слава Богу, що повернулись». І згадала про автобуси, які везуть людей в іншому напрямку.

Дай Бог, щоб напрямок лишився один – на відпочинок, до моря, до сонця й пригод. Господи, коли?.. І ще раз дякую, що повернулись.

Дарія НАРІВНА

НОВИЙ КУЛЬТФРОНТ

БРАТИ КАЇНИ

Про кіно останнім часом у нас якось не заведено. Бо й кіно як такого в Україні зараз майже не видно – у тому розповсюдженому вигляді, як було колись, нема. Маю на увазі дві речі: кіно як вид мистецтва, кіно українського й кіномережі. Кінотеатри функціонують нині лише в Києві та обласних центрах. Це дуже звужує можливість глядачів мати контакт з кіноекраном, дотикатися до цього найцікавішого виду мистецтва.

Варто б «Просвіті» ініціювати кінотеатри для початку хоч у районних будинках культури чи колишніх кінотеатрах. Це підсилювало б ефект цивілізації. А далі можна (і треба) у селах. Є поле діяльності для всіх.

...А зараз про новий український фільм «Брати», сценарій якого виписаний за романом норвежця Торґні Ліндґрена «Джмелиний мед». Замість Норвеґії, місце дії перенесено в Карпати. Тут живуть два брати – Войтко і Станіслав (враження наче не гуцули, а поляки, судячи з імен).

Два брати-вороги. Не Авель і Каїн, а обидва Каїни. Отже, хочуть смерті один одному. Сорок років ворогують і кожен боїться умерти швидше за брата. В молодості в них була одна жінка на двох і сина ділили. Все втратили, а знайшли ворожнечу й самотність. Сполучною ланкою виступає письменниця, яка обходить обох братів і відчуває, як ненависть убиває їхні душі. Помирають в один день. Так хоче Бог. Фільм вирішений в суворій реалістичній манері, наче різьба на дереві. І залишає добрий у душі.

І насамкінець. У мене складається враження, що всі фільми на так звану «гуцульську» тему мають відбиток фільму «Тіні забутих предків».

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

ЦЕ ЦІКАВО

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВ ВІДОМИХ БРЕНДІВ І КОМПАНІЙ

Motorola – засновник Поль Гельвін (Paul Galvin) придумав назву, коли його компанія починала виробництво радіо для машин. Багато виробників аудіо-компонентів у той час закінчувалися на «ola».

Mozilla Foundation – наступник браузера Netscape Navigator. Коли Марк Адерсен (Marc Andreesen), засновник Netscape, створив браузер на заміну Mosaic, усередині компанії його називали Mozilla (Mosaic-Killer, Godzilla).

Nabisco – спочатку «The NAtional BISCuit COmpany», в 1971 році змінилося на Nabisco.

Nikon – спочатку Nippon Kogaku, означає «Японська оптика».

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЖОВТЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 41)

10 жовтня

65 років від дня народження **Анатолія Грицана,** культурно-освітнього діяча, кандидата історичних наук, професора, заслуженого діяча мистецтв України, директора Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, автора книжок «Просвітня зоря Прикарпаття», «Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг».

11 ЖОВТНЯ

День художника (друга неділя жовтня).

14 ЖОВТНЯ

Покров Пресвятої Богородиці.

Річниця створення УПА.

День українського козацтва.

80 років від дня народження **Миколи Олексюка,** кандидата філологічних наук, автора поетичних збірок «Калиновий жар», «Терпка мрія», «Відгомін» та інших, уродженця с. Загвіздя Тисменицького району.

25 років виходу у світ першого числа городенківської районної газети «Край».

15 ЖОВТНЯ

120 років від дня народження **Володимира Гжицького** (1895–1973), прозаїка і драматурга, перекладача, автора історичного роману «Опришки».

60 років від дня народження **Дмитра Пожоджука,** майстра народної творчості, мистецтвознавця, журналіста з с. Космач Косівського району.

16 ЖОВТНЯ

110 років від дня народження **Василя Витвицького** (1905–1999), композитора, музикознавця, педагога, громадсько-культурного діяча, уродженця м. Коломия.

55 років від дня народження **Богдана Бринського,** художника-реставратора, члена НСХУ, викладача кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

17 ЖОВТНЯ

60 років від дня народження **Любові Яворської,** поетеси, вчительки, авторки збірки «Вересневі барви», мешканки с. Стопчатів Косівського району.

18 ЖОВТНЯ

115 років від дня народження **Марії Остромири** (1900–1969), української письменниці у діаспорі, авторки книжки «Лемківщина у вогні» про національно-визвольну боротьбу УПА на Лемківщині, яка тривалий час мешкала у с-щі Верховина.

90 років від дня народження **Дмитра Гавриша,** майстра художнього різьблення на дереві, уродженця м. Косів.

90 років від дня народження **Миколи Домашевського** (1925–2010), економіста, засновника і голови гуцульського товариства «Чорногора» (Чикаґо), співзасновника і редактора журналу «Гуцулія», редактора й автора 1–3 томів книжки «Історія Гуцульщини», уродженця с. Микуличин Яремчанської міськради. Похований у м. Чикаґо.

80 років від дня народження **Івана Крижанівського,** письменника, члена літературного товариства «Плин», уродженця с. Сороки Городенківського району.

75 років від дня народження **Романа Фабрики,** заслуженого журналіста України, члена НСЖУ, фотомитця, уродженця с. Радча Тисменицького району.

19 ЖОВТНЯ

125 років від дня народження **Володимира Хроновича** (1890–1973), українського письменника і вчителя. Похований у м. Снятин.

20 ЖОВТНЯ

90 років від дня народження **Дмитра Шкрібляка,** майстра художнього різьблення та інкрустації на дереві, уродженця с. Яворів Косівського району.

21 ЖОВТНЯ

105 років від дня народження **Мирослава Радиша** (1910–1956), українського художника-пейзажиста, уродженця с. Іллінці тепер Снятинського району.

22 ЖОВТНЯ

105 років від дня народження **Юрія Бовича** (1910–1984), майстра декоративного ткацтва, уродженця м. Косів.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

(Продовження буде)